

УДК 687.053

РОЗРОБКА ТА ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ЗУБЧАТОЇ РЕЙКИ ШВЕЙНИХ МАШИН

Студ. Висоцький О. М., гр. МГМ-18

Наук. керівник доц. В. М. Дворжак

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета полягає в розробці математичних моделей механізмів швейних машин для виконання стібків 301 типу. Завдання полягає в дослідженні метричних параметрів механізму зубчатої рейки швейної машини на основі дослідження кінематики та динаміки.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження виступає процес утворення двониткового човникового стібка 301 типу, а предметом дослідження виступає механізм зубчатої рейки швейної машини.

Методи та засоби дослідження. Теоретичною основою при вирішенні науково-технічної проблеми є праці провідних учених в галузях легкої промисловості, теорії механізмів і машин, математичного моделювання. У теоретичних дослідженнях використано методи дослідження плоских механізмів машин.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. На основі кінематичних та кінетостатичних досліджень уточнені метричні параметри та удосконалена конструкція механізму зубчатої рейки швейної машини, що забезпечує реалізацію раціональної траєкторії зубів зубчатої.

Результати дослідження. Механізми зубчатої рейки належать до найбільш складних механізмів швейного обладнання. Наприклад, у човникових швейних машинах вони містять три кінематичні ланцюги: для вертикального та горизонтального переміщення зубчатої рейки, а також реверса та регулювання довжини стібка.

Базовий механізм зубчатої рейки швейної машини включає в себе дві ведучі ланки першого класу першого виду та чотири приєднані до них групи другого класу другого порядку першого виду за класифікацією Ассура [1]. На рисунку 1 представлена схема механізму зубчатої рейки швейної машини, отримана за математичними моделями в САПР Mathcad.

Головною проблемою при роботі механізмів зубчатої рейки є значна відмінність траєкторій переднього і заднього зубів рейки. Через це в переміщенні та деформації матеріалу кожний зуб рейки бере різну участь, оскільки заглиблюється в матеріал кожен на свою глибину. Це може викликати пошкодження матеріалу і нестабільність довжини стібка. Щоб уникнути останнього явища доводиться збільшувати заглиблення зубів у матеріал, що може спричинити підскок притискної лапки та погіршення її взаємодії з матеріалом. Це суттєво погіршує якість транспортування матеріалу. Тому актуально проводити дослідження параметрів типових механізмів зубчатої рейки з метою отримання однакових траєкторій всіх робочих точок зубчатої рейки.

Задачею роботи є отримання кінематичних параметрів механізму зубчатої рейки, при яких забезпечується одночасний вихід всіх зубів зубчатої рейки над поверхнею голкової пластини, а також аналогічне опускання їх після переміщення матеріалу.

Для розрахунку механізму був використаний векторний метод перетворення координат [2], за яким були визначені в явному виді функції положення, функції швидкостей та функції прискорень через узагальнену координату φ_1 – кут повороту ведучого кривошипа функціональної групи горизонтального переміщення зубчатої рейки. Для визначення динамічних параметрів згідно з [3] були отримані математичні

вирази передаточних функцій механізму, приведеного до ведучого кривошипа функціональної групи горизонтальних переміщень зубчатої рейки моменту інерції механізму та його похідної по куту φ_1 та узагальненої сили механізму.

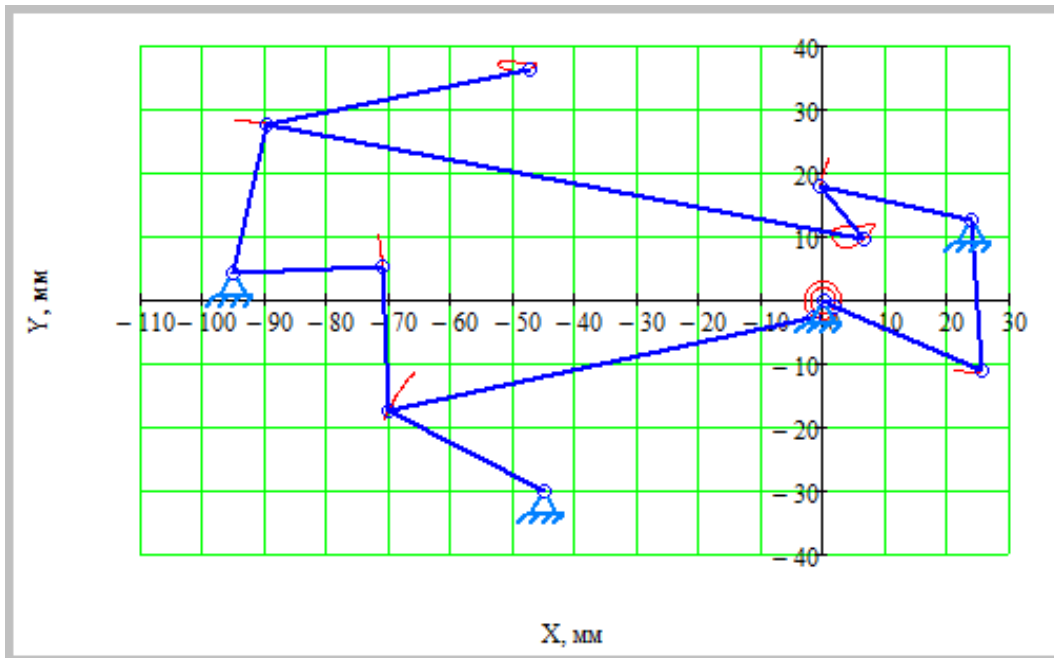

Рисунок 1 – Схема механізму зубчатої рейки швейної машини в Mathcad

На основі отриманих виразів було складене диференціальне рівняння руху механізму зубчатої рейки, розв'язок якого отриманий за допомогою чисельних методів з використанням програми Маткад.

Подальші дослідження будуть спрямовані на оптимізацію параметрів кінематичних схем механізмів зубчатої рейки з використанням отриманих результатів досліджень.

Висновки. Розроблено математичні моделі для виконання автоматизованого проектування механізму зубчатої рейки швейної машини, яке дозволяє дослідити параметри механізму, при яких забезпечується одночасний вихід всіх зубів зубчатої рейки над поверхнею голкової пластини, а також аналогічне опускання їх після переміщення матеріалу, та удосконалити його конструкцію для забезпечення якісного утворення стібка.

Ключові слова. Швейна машина, механізм зубчатої рейки.

Література

1. Артоболевский И. И. Теория механизмов и машин / И. И. Артоболевский – М. : Наука. Гл. ред. физ.-мат. лит., 1988. – 640 с.
2. Орловський Б. В. Метричний синтез оберненого кулісного механізму ниткопритягувача швейної машини. Повідомлення 1 [електронний ресурс] / Б. В. Орловський, В. М. Дворжак, Є. С. Радченко // Технології та дизайн. – 2011. – № 1. – Режим доступу до журн.: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/td/2011_1/2011-1.html
3. Дворжак В. М. Аналітичне дослідження динаміки типових двокривошипних механізмів технологічних машин легкої промисловості / В. М. Дворжак // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Технічні науки. – 2017. – № 5. – С. 54-64.